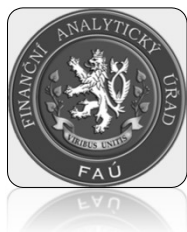

Školení pro účetní

AML školení pro rok 2024

16. 1. 2024
JUDr. Ing. Magdaléna Plevová

Obsah

- ❖ Úvod do problematiky praní špinavých peněz
- ❖ Prameny práva – vnitrostátní, evropské a mezinárodní
- ❖ Role a činnost Finančního analytického úřadu
- ❖ Povinné osoby dle AML zákona
- ❖ Účetní jako povinná osoba
- ❖ Hodnocení rizik ML/FT
- ❖ Politicky exponované osoby
- ❖ Povinnosti vyplývající z AML zákona
- ❖ Identifikace a kontrola klienta
- ❖ Neuskutečnění obchodu
- ❖ Oznámení podezřelého obchodu
- ❖ Uchovávání údajů
- ❖ Přestupky dle AML zákona

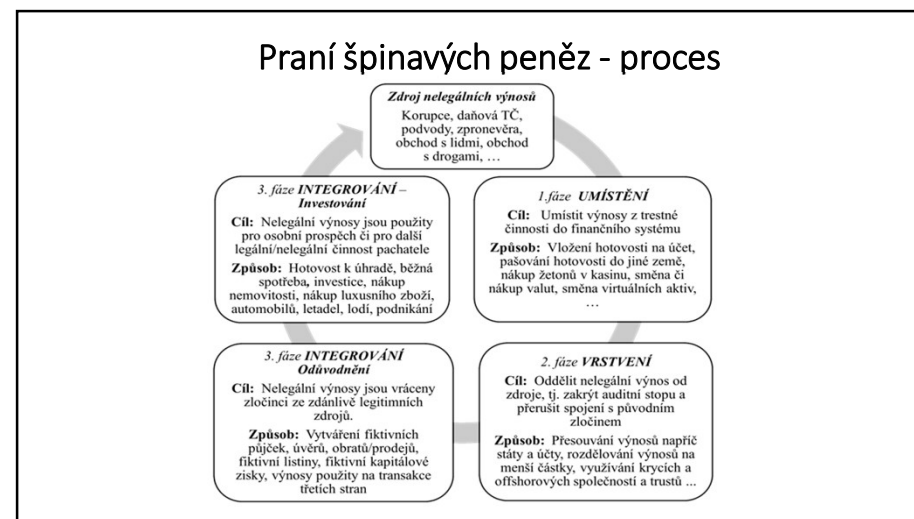
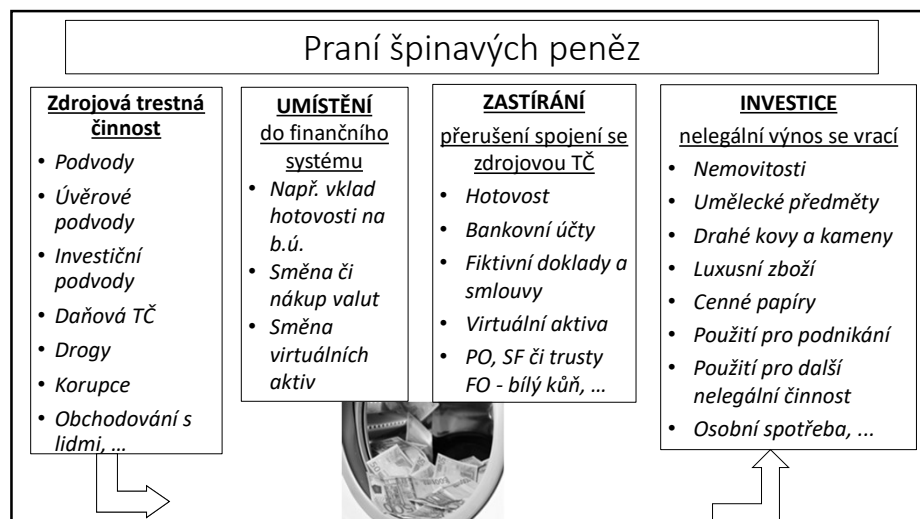

Použité zkratky

Zkratka	Význam
ML	(„Money Laundering“) Praní špinavých peněz
FT	(„Financing of Terrorism“) Financování terorismu
AML	(„Anti-Money Laundering“) Boj proti praní špinavých peněz
AML/CFT	Boj proti praní špinavých peněz a financování terorismu
AML zákon	Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
BO	(„Beneficial Owner“) skutečný majitel
NRA ČR	Národní hodnocení rizik ČR v oblasti ML/FT
OPO	Oznámení podezřelého obchodu
PEP	Politicky exponovaná osoba
Princip KYC	Princip („Know Your Client“) „Poznej svého klienta“
RBA	(„Risk Based Approach“) Rizikově orientovaný přístup
ZPMS	Zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí

Co je praní špinavých peněz?

- **Legalizace výnosů z trestné činnosti** = postup, který má zakrýt stopy vedoucí k hlavní trestné činnosti, ze které byl nelegálně získán majetek včetně špinavých peněz.
- Přesná definice legalizace výnosů z trestné činnosti je v § 3 odst. 1 AML zákona = **jednání sledující zakrytí nezákonného původu jakékoliv ekonomické výhody vyplývající z trestné činnosti s cílem vzbudit zdání, že jde o majetkový prospěch nabytý v souladu se zákonem.**
- Trestně právní rovina:
 - § 216 TZ: TČ Legalizace výnosů z trestné činnosti
 - § 217 TZ: TČ Legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti

Příklad z praxe – kauza Wirecard

Německo: Platební společnost **Wirecard** (online credit card payments) byla auditována auditorskou společností E&Y (povinná osoba dle AML). V roce 2020 zjištěny zfalšované dokumenty a účetní výkazy a odhaleno manko skoro **2 mld. EUR** (asi 50 mld. CZK) – bankrot Wirecard. Auditorská spol. E&Y řadu let posvěcovala účetní závěrky Wirecard. Již v roce 2016 byla společnost Wirecard spojována s podvody a praním špinavých peněz.

Následky:

- Významně poškozena reputace E&Y**
- Odchod klientů a ztráta cca 2,5 mld. CZK
- Soukromoprávní žaloby na náhradu škody - více než 20 tis. poškozených klientů Wirecard (financující banky a investoři)
- Vyšetřování v trestněprávní rovině podnět od státního dozoru nad činností auditorů
- Porušení povinností vyplývajících z právních předpisů

Příklad z praxe: „Plané sliby vysokého zhodnocení“

Jednatel české s.r.o. (ročník 1996) nabízel prostřednictvím této společnosti, která byla tzv. „alternativním fondem“, potenciálním investorům značné a nereálné zhodnocení vložených finančních prostředků ve výši 30-100 % prostřednictvím investic na světových burzách. Z šetření FAÚ vyplynulo, že společnost přijala k dalšímu zhodnocení prostředky převyšující 1 mld. Kč, přičemž s takto svěřenými prostředky nebylo nakládáno tak, aby byly dále zhodnocovány. Prostředky byly používány na **nákupy luxusních automobilů a zboží, nemovitostí v České republice i v zahraničí**, FAÚ podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu podvodu. **Zajištěn movitý i nemovitý majetek přesahující 1,3 mld. Kč.**

Zdrojová TČ: investiční podvod.

Nelegální výnos: více než 1,3 mld. Kč.

Legalizace těchto výnosů z TČ (typologie): osobní spotřeba pachatelů, **nákup nemovitostí, luxusních aut, ...** za využití sítě účtů, společností, hotovost, ...

Co je financování terorismu? (FT)

= poskytnutí finančních prostředků k trestné činnosti spojené s terorismem včetně jejího umožnění či napomáhání, nebo podpora osob/skupiny, která ji připravuje

- Finanční prostředky mající legální i nelegální původ
- Přesná definice FT je v § 3 odst. 2 AML zákona = *shromažďování nebo poskytnutí peněžních prostředků nebo jiného majetku s vědomím, že bude, byť i jen zčásti, použit ke spáchání trestného činu teroru, teroristického útoku, účasti na teroristické skupině, ... nebo jednání vedoucí k poskytnutí odměny nebo odškodnění pachatele za takovou TČ...*
- Trestně právní rovina:
§ 312d TZ: TČ Financování terorismu

Vnitrostátní prameny práva

- **Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (AML zákon)** – poslední novela od 1. 8. 2023
- **Zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů (ZPMS)** - poslední novela od 1. 9. 2022
- **Zákon č. 1/2023 Sb., o omezujících opatřeních proti některým závažným jednáním uplatňovaných v mezinárodních vztazích (sankční zákon)** 1. 1. 2023
- **Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů**
- Trestní zákoník – zákon č. 40/2009 Sb.
- Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob

Evropské prameny práva

- **Směrnice EP a Rady (EU) 2015/849** z 20. 5. 2015, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu (4. AML Směrnice) + **směrnice EP a Rady (EU) 2018/843** z 30. 5. 2018 (5. AML Směrnice)
- **Nařízení EP a Rady (EU) 2018/1672**, o kontrolách peněžní hotovosti vstupující do Unie nebo ji opouštějící
- **Nařízení EP a Rady (EU) 2015/847**, o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků – **revize Nařízení** - vztahuje se i na **informace doprovázející převody některých kryptoaktiv**

Nařízení o identifikaci vysoce rizikových třetích zemích

- **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1675** ze dne 14. července 2016, kterým se směrnice (EU) 2015/849 Evropského parlamentu a Rady doplňuje o identifikaci vysoce rizikových třetích zemí se strategickými nedostatky
- **Vysoce riziková třetí země (HRTC) = taková země, která má ve svém režimu pro boj proti praní špinavých peněz a financování terorismu (AML/CFT) nedostatky a představuje tak významnou hrozbu pro mezinárodní finanční systém.**
- § 9 odst. 1 písm. a) bod 3 AML zákona – země, kterou je na základě výše uvedeného nařízení nebo z jiného důvodu třeba považovat za vysoce rizikovou
- Evropský seznam je vydáván EK formou delegovaného aktu – Rada a EP mohou do 1 měsíce vyslovit námitky
- **Kopíruje činnost FATF** tzn. její seznam vysoce rizikových třetích zemí na základě hodnocení,
- **Nezahrnují se listované členské státy EU** – viz. obecné stanovisko FAÚ ze dne 31. 8. 2023 (<https://fau.gov.cz/obecna-stanoviska>)

Evropský a FATF seznam HRTC k 18. 10. 2023

EU seznam	27 států		
Afgánistán	Jamajka	Mosambik	Uganda
Barbados	Jemen	Myanmar	Vanuatu
Burkina Faso	Jižní Súdán	Panama	Vietnam
Demokratická republika Kongo	Jordánsko	Senegal	Nigérie
Filipíny	Kajmanské ostrovy	Spojené arabské emiráty	Jihoafrická republika
Gibraltar	Kamerun	Sýrie	
Haiti	KLDR	Tanzanie	
Írán	Mali	Trinidad a Tobago	

FATF seznam: Albánie, Turecko, Chorvatsko

Další HRTC: Rusko

<https://fau.gov.cz/seznam-vysoce-rizikovych-tretich-zemi>

Mezinárodní prameny práva AML/CFT

• Mezinárodní standardy

- **Doporučení FATF** (40 doporučení)

• Mezinárodní smlouvy

- **Vídeňská úmluva** (Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami) – ČR 1989
- **Štrasburská úmluva** (Úmluva o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu) – ČR 1997
- **Palermská úmluva** (Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu) – ČR 2013
- **Varšavská úmluva** (Úmluva RE o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů z tr. činnosti a o financování terorismu) 2005 – ČR ne

FATF Doporučení

- **Financial Action Task Force (FATF)** = Finanční akční výbor, který je mezivládní organizací
- Jeho úkolem je vytvářet standardy a propagovat účinnou implementaci právních, regulačních a operativních opatření v boji proti praní peněz, FT a financování proliferace
- **Doporučení FATF = mezinárodní standardy AML/CFT**
- Přijaty v r. 2012 - Poslední aktualizace únor 2023
- Zavázáno k implementaci více než 200 jurisdikcí
- „Soft law with hard powers“
- Vzájemné hodnocení členů (ČR je členem Výboru expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu, tj. Výbor Moneyval)
- **Seznam nespolupracujících států**

FATF Doporučení

FATF Doporučení

- Zahrnuje 40 doporučení + „interpretative notes“
- Promítány do evropského práva
- Na ně navazují další publikace AML, FT, RBA
Např.
 - ✓ *FATF Guidance for a Risk-Based Approach for the Accounting Profession,*
 - ✓ *Professional Money Laundering*

<https://www.fatf-gafi.org/en/publications.html>

Role a činnost Finančního analytického úřadu (FAÚ)

- **Od roku 2017 samostatný správní úřad**
- Podřízen Ministerstvu financí, které zajišťuje činnost FAÚ materiálně, administrativně a finančně.
- Plní funkci **finanční zpravodajské jednotky pro Českou republiku (FIU CZ)** (§ 29c AML zákona)
 - Boj proti:
 - Praní špinavých peněz
 - Financování terorismu
 - Financování šíření zbraní hromadného ničení
- Součást celosvětové sítě FIUs (Egmont Group)

Role a činnost FAÚ

- **Finanční zpravodajská jednotka ČR (FIU CZ)**
 - příjem a analýza oznámených podezřelých obchodů
 - plní roli FIU vnitrostátně i ve vztahu k zahraničí
- **Koordinátor národního hodnocení rizik ČR (NRA)**
 - Povinnost vytvářet hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu na národní úrovni a zpracovat o tom zprávu (2. kolo NRA – 2021)
- **Správní orgán pro provádění mezinárodních sankcí**
 - koordinátor pro mezinárodní sankce
 - zmrazování majetku, udělování výjimek, report EK
- **Dozorový orgán**
 - povinnosti AML a provádění mezinárodních sankcí (ZPMS)

Výsledky činnosti FAÚ

	2019	2020	2021	2022
Celkem oznámených podezřelých obchodů (OPO)	3 954	4 860	5 693	6 145
Podaná trestní oznámení	471	426	512	935
Zajištěné prostředky (v mld. Kč)	2,3	3,9	2,0	2,6

Metodické pokyny FAÚ

- **MP č. 1** - k provádění mezinárodních sankcí zejména v souvislosti s FT
- **MP č. 3** - zjišťování skutečného majitele povinnými osobami + příručka MSp
- **MP č. 4** - podání oznámení podezřelého obchodu jinou formou, než prostřednictvím spojení MoneyWeb
- **MP č. 5** - o provádění některých omezujících opatření vůči osobám, subjektům a orgánům, na které se vztahují rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN
- **MP č. 6** - o provádění identifikace a kontroly klienta provozovateli hazardních her
- **MP č. 7** - Opatření vůči politicky exponovaným osobám + vnitrostátní seznam funkcí PEP
- **MP č. 8** - Kopírování průkazů totožnosti
- **MP č. 9** – Kontrola klienta (určený úvěrovým a finančním institucím)

AML zákon

- Nabyt účinnosti v září 2008 a nahradil v té době již nevyhovující z. č. 61/1996, který by účinný od července 1996
- **Účel AML zákona (§ 1)**
 - Úprava AML/CFT opatření a s tím spojených práv a povinností FO a PO
 - Zabránit zneužívání finančního systému k legalizaci výnosů z trestné činnosti, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení
 - Zajistit uchování stop po přesunech nebo přeměně majetku

Proč máme povinné osoby dle AML zákona?

Povinné osoby již od roku **1996** (z. č. 61/1996 Sb.)

Důvody:

1) Vychází z praxe

K praní peněz jsou exponované určité podnikatelské sektory, služby a situace.

Např. obchod s nemovitostmi je z hlediska ML/FT rizikový, jelikož pro některé vlastnosti představuje ideální prostředek k praní špinavých peněz:

- Zahrnuje vysoké peněžní transakce
- Anonymita kupujícího příp. prodávajícího, pokud jde o právnickou osobu
- Využívání fiktivních společností

2) Právní důvody

- **Mezinárodní standardy – Doporučení FATF**
- **Evropská legislativa**

- Transpozice požadavku AML směrnice do českého právního řádu – čl. 2 povinné osoby transponován do § 2 AML zákona.

Povinné osoby

- § 2 AML zákona
- **Úvěrové instituce:** banka, spořitelní družstvo
- **Finanční instituce:** centrální depozitář a navazující osoby, burza CP, poskytovatel investičních služeb, investiční společnost, samosprávný investiční fond, hlavní administrátor IF, penzijní společnost, platební instituce, poskytovatel platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz, ...
- **Držitelé povolení k provozování činností nebo osoby oprávněné k činnosti:**
 - provozování hazardních her
 - obchodování nebo zprostředkování obchodu s nemovitostmi
 - bazaru, zastavárny
 - obchodu s uměleckými díly, kulturními památkami a předměty kulturní hodnoty
- **Poskytovatelé služeb s virtuálními měnami**
- **Právnícké a poradenské profese:** auditor, daňový poradce, externí účetní, soudní exekutor, advokát, notář

Povinné osoby

- V rámci podnikání nebo jako svěřenský fond poskytování služeb pro PO = „*Trust and Company Service Provider*“
např. zakládání PO a SF, jednání za PO či SF (dočasná služba), poskytování sídla, adresy
- **Svěřenský správce**
- **Ostatní:** podnikatel, který přijímá platbu v hotovosti v hodnotě nad 10 000 EUR

Povinné osoby

- Mezi různými typy povinných osob dochází k interakcím (např. realitní zprostředkovatel a advokát, úvěrová instituce a daňový poradce)
- Jeden subjekt vykonává činnost vícero typů povinných osob (např. daňový poradce a účetní)

Pozor! V takovém případě musí každá povinná osoba plnit svoje zákonné povinnosti a nezpřesť se jich odkazem na skutečnost, že stejnou povinnost plní jiná povinná osoba.

Proč jsou daňoví poradci, auditoři a účetní povinnou osobou?

Povinnou osobu již od 1. 9. 2004 (již neplatný z. č. 61/1996 Sb.)

Důvody:

1) Vychází z praxe - k praní peněz jsou využívány právnícké a poradenské profese

2) Právní důvody

Mezinárodní standardy - Doporučení FATF

- Požadavek FATF (Doporučení č. 22)
- Pokyny pro účetní profese přístup založený na riziku - *Guidance for Risk-based approach ACCOUNTING PROFESSION* (June 2019)

Evropská legislativa

- Transpozice požadavku AML směrnice do českého právního řádu – nyní § 2 odst. 1 písm. e) AML zákona

Účetní jako povinná osoba dle § 2 odst. 1 písm. e) AML zákona

= **osoba oprávněná provozovat živnostenskou činnost účetních poradců, vedení účetnictví a vedení daňové evidence podle živnostenského zákona**

- Povinnou osobou je tak každý subjekt, který vykonává některou z těchto činností, avšak za podmínky, že ji vykonává **jako předmět svého podnikání**.
- Účetní, který je zaměstnán ve společnosti, pro kterou vykonává účetní služby, na pracovní poměr, nebude považován za povinnou osobu, tj. interní účetní.
- Na účetní se nevztahují zvláštní ustanovení AML zákona jako na auditory a daňové poradce

Účetní jako povinná osoba dle § 2 odst. 1 písm. e) AML zákona

- Vedení účetnictví a daňové evidence
- Účetní poradenství
- Zpracování daňových přiznání
- Příprava podkladů pro realizaci plateb (fakturace, zadávání platebních příkazů)

Povinná osoba dle § 2 odst. 1 písm. h) AML zákona

- Zakládání právnických osob a svěřenských fondů
 - Poskytování sídla, adresy, i dalších s tím souvisejících služeb, ...
- Živnost ohlašovací volná - **80. Poskytování služeb pro právnické osoby a svěřenecké fondy**

Boj proti praní peněz a financování terorismu (AML/CFT)

❖ Proč?

Ochrana finančního systému před zneužitím proti ML nebo FT.

Dopad na ekonomiku, společnost a bezpečnost státu.

❖ Jak?

Prostřednictvím hodnocení ML/FT rizik

Rizikové faktory

- Klient
- Produkt či služba
- Zeměpisná lokalita
- Distribuční kanál

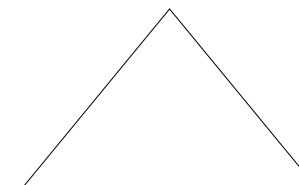
Uplatňování AML opatření !

Hodnocení rizik ML/FT

Na jaké úrovni se hodnotí ML/FT rizika?

- **Mezinárodní (FATF)**
- **Nadnárodní úroveň (SNRA) - EU**
- **Národní úroveň (NRA) - ČR**
- **Sektorová (bankovní, realitní,...)**
- **Povinná osoba (§ 21a)**

Hodnocení rizik na úrovni EU (SNRA)

- povinně realizováno EK v souladu s čl. 6 odst. 1 AML směrnice na unijní úrovni
- třetí **Zpráva od Komise vůči Evropskému parlamentu a Radě: o posouzení rizik praní peněz a financování terorismu, které ovlivňují vnitřní trh a vztahují se k přeshraniční činnosti** byla vydaná Evropskou komisí dne 27. 10. 2022

Hodnocení rizik na úrovni ČR (NRA)

- Vládní dokument
- **NRA v oblasti AML/CFT**
 1. kolo - v letech 2015 až 2016, zpráva schválena vládou v lednu 2017
 2. kolo v letech 2019 až pol. 2021, schválena vládou v červenci 2021
- **NRA v oblasti financování proliferace**
 1. kolo očekávaná finalizace v 1.Q 2024
- Veřejná verze NRA je dostupná na stránkách FAÚ, neveřejná poskytována jen povinným osobám

2. kolo NRA - účetní

Typologie případů

• Případ - úvěrový podvod a navazující ML

Při sjednávání úvěru uvede pachatel nepravdivé údaje. Jako zajištění úvěru slouží v některých případech pozemky a nemovitosti, jejichž cena byla záměrně výrazně nadhodnocena.

- Technika praní - bankovní převody, využití peněžních mul, výběry hotovosti, využívání společností prázdných schránek, připravených společností
- Vystavení riziku ML - **účetní a daňoví poradci** (kteří zpracovávají nebo poskytují konzultace při zpracování přiznání k dani z příjmu FOP, v nichž pachatelé nadhodnocují své příjmy s cílem získat úvěr)

Hodnocení rizik – povinná osoba

§ 21a odst. 1 AML zákona

Povinná osoba **identifikuje a posoudí rizika ML/FT, která mohou nastat v rámci její činnosti** podléhající působnosti AML zákona.

Při posuzování rizik zohlední:

- výsledky hodnocení rizik na úrovni ČR,
- výsledky nadnárodního hodnocení rizik,
- faktory možného zvýšeného rizika podle přílohy č. 2 AML zákona
- a další dostupné informace, které souvisí s těmito riziky ve vztahu k činnosti povinné osoby.

Povinnost vypracovat hodnocení rizik **písemně** má povinná osoba uvedená v § 2 odst. 1 písm. a) až d), h) a l) AML zákona. Výjimka – nemá zaměstnance nebo další osoby pro ni jinak činné.

Povinnost hodnocení rizik aktualizovat.

Rizikové faktory

1. Klient

- Riziko spojeno s typem klienta (FO x PO x svěřenský fond, tuzemský x zahraniční)
- Riziko spojeno se znalostí klienta (nový x stávající)
- Riziko spojeno s jednáním klienta (prostředník/zmocněnec x jedná sám)
- Riziko spojeno s klientem, který je PEP či osobou na sankčních seznamech

2. Produkt a služba

- Riziko spojené s povahou produktu či služby
- Riziko spojené s hodnotou obchodu
- Riziko spojené se způsobem provedení obchodu, ...

3. Zeměpisná lokalita

- Riziko spojené s jurisdikcí odkud klient pochází či osoba, která ho zastupuje
- Riziko spojené s lokací banky klienta, ...

4. Distribuční kanál

- Probíhá obchod distančně tj. výlučně přes internet či lokálně?
- Je setkání s klientem tváří v tvář? Zastoupení klienta zplnomocněnou osobou? Zahrnutí prostředníků či jakýkoliv jiný způsob zprostředkování ...

Faktory možného vyššího rizika – příloha č. 2 AML zákona

Demonstrativní výčet faktorů možného zvýšeného rizika podle § 21a odst. 1 a § 30a odst. 2 AML zákona.

- Rizikové faktory klienta
- Faktory týkající se produktů, služeb, transakcí nebo distribučních kanálů
- Faktory zeměpisného rizika

POSLEDNÍ NOVELA:

- + **vlastnická struktura klienta je neprůhledná**
- + **předmět činnosti klienta je spojen se zvýšeným rizikem**

• Příklad: „Plané sliby vysokého zhodnocení“

Jednatel české s.r.o. (ročník 1996) nabízel prostřednictvím této společnosti, která byla tzv. „alternativním fondem“, potenciálním investorům značné a nerealné zhodnocení vložených finančních prostředků ve výši 30-100 % prostřednictvím investic na světových burzách. Z šetření FAÚ vyplynulo, že společnost přijala k dalšímu zhodnocení prostředky převyšující 1 mld. Kč, přičemž s takto svěřenými prostředky nebylo nakládáno tak, aby byly dále zhodnocovány. Prostředky byly používány na nákupy luxusních automobilů a zboží, nemovitostí v České republice i v zahraničí, FAÚ podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu podvodu. Zajištěn movitý i nemovitý majetek přesahující 1,3 mld. Kč.

• Rizika

- Klient** – s.r.o., nízký věk FO (jednatele), předmět podnikání, alternativní investiční fond dle § 15 ZISIF (zákon č. 240/2013 Sb.)
- Produkt** – luxusní nemovitost, platba v hotovosti, platba 3. os.
- Zeměpisná lokalita** – klient či skutečný majitel z rizikové země, úhrada z účtu vedeného mimo EU

Politicky exponovaná osoba (PEP)

Metodický pokyn FAÚ č. 7 – opatření vůči PEP + vnitrostátní seznam funkcí PEP

1. Kdo? (§ 4 odst. 5 AML zákona)

- FO osoba ve významné veřejné funkci s celostátním či regionálním významem (**vnitrostátní PEP**) – seznam funkcí PEP v ČR (MP FAÚ č. 7 - příloha č. 1)
- FO, která obdobnou funkci vykonává nebo vykonávala v jiném státě, v orgánu EU anebo v mezinárodní organizaci (**zahraniční PEP**)
- FO na výše uvedenou FO napojený (**odvozený PEP**) – osoba blízká, osoba s blízkým obchodním vztahem, skutečný majitel PO/SF

2. Jaké je ML/FT riziko PEP? Vysoké.

Proč? větší pravděpodobnost praní špinavých peněz pocházejících z korupce, úplatkářství, aj.

Politicky exponovaná osoba (PEP)

3. U koho se status PEP zjišťuje a jak probíhá CDD?

Status PEP se zjišťuje u

- klienta,
- **skutečného majitele** klienta
- **FO jednající za klienta**

AML opatření týkající se PEP se uplatní ve stejném rozsahu

- **vůči klientovi, jehož skutečným majitelem je PEP**
- **vůči osobě, o níž je povinné osobě známo, že jedná ve prospěch PEP**

Vždy zesílená kontrola klienta dle § 9a AMLZ, včetně předložení příslušných dokladů. Způsob a rozsah není AML zákonem stanoven. Možnost rozčlenění skupiny PEP podle nižší/vyšší míry rizika

Speciální opatření v rámci kontroly klienta (§ 9 odst. 2 písm. f)

Zjištění původ majetku klienta PEP (majetek ve smyslu § 495 OZ – vše, co dané osobě patří).

41

Politicky exponovaná osoba (PEP)

4. Co je důležité vědět?

Pokud není povinné osobě znám původ majetku PEP použitého v obchodě, nebo má o jeho deklarovaném původu pochybnosti, daný obchod neuskuteční (§ 15 odst. 2 AML zákona).

Periodicita aktualizace informací.

Doba trvá statusu PEP

- Po dobu výkonu funkce zakládající status PEP.
- Následně po ukončení výkonu funkce - po dobu minimálně 12 měsíců (povinnost stanovená v § 54 odst. 8 AML zákona).

42

Povinnosti vyplývající z AML zákona

Část druhá AML zákona - Základní povinnosti povinných osob (§ 7 -29b)

AML povinnosti lze rozdělit na:

1. **Obecné povinnosti**
2. **Povinnosti ve vztahu ke klientovi**

Povinnosti vyplývající z AML zákona

- **Povinnost identifikovat klienta** (§ 7, § 8, § 8a AML zákona)
- **Povinnost provést kontrolu klienta** (§ 9, § 9a AML zákona)
- **Povinnost neuskutečnit obchod** (§ 15 AML zákona)
- Povinnost postupu při zjištění nesrovnalosti (§ 15a AML zákona)
- Povinnost uchovávání údajů (§ 16 AML zákona)
- **Povinnost oznámit podezřelý obchod FAÚ** (§ 18 + § 26 AML zákona)
- **Povinnost odložit splnění příkazu klienta** (§ 20 AML zákona)
- Povinnost hodnocení rizik a zavedení odpovídajících postupů (§ 21 a § 21a AML zákona)
- Povinnost určit kontaktní osobu (§ 22 AML zákona)
- Povinnost školení zaměstnanců (§ 23 AML zákona)
- Povinnost informační vůči FAÚ (§ 24 AML zákona)
- Povinnost mlčenlivosti (§ 38 AML zákona)

AML povinnosti ve vztahu ke klientovi

Typ povinnosti	AML zákon
Povinnost identifikace	§ 7
Provádění identifikace	§ 8
Využití prostředku pro elektronickou identifikaci	§ 8a
Zprostředkovaná identifikace	§ 10
Převzetí identifikace a identifikace na dálku	§ 11
Kontrola klienta	§ 9
Zesílená identifikace a kontrola klienta	§ 9a
Zjednodušená identifikace a kontrola klienta	§ 13
Povinnost neuskutečnění obchodu	§ 15
Povinnost postupu při zjištění nesrovnalosti	§ 15a
Povinnost oznámit podezřelý obchod	§ 18
Povinnost odkladu splnění příkazu klienta	§ 20
Povinnost mlčenlivosti	§ 38

AML opatření

- Nelze vnímat odděleně, vzájemně spolu souvisí a navazují na sebe
- Spojujícím prvkem je **princip KYC a RBA**
- RBA** (§ 21 odst. 5 písm. d) AML zákona) „*přiměřené a vhodné metody a postupy pro posuzování rizik, řízení rizik, vnitřní kontrolu a zajišťování kontroly nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem*“
- § 9 odst. 3:** Povinná osoba provádí kontrolu klienta v rozsahu potřebném k posouzení možného rizika ML/FT v závislosti na typu klienta, obchodního vztahu, produktu nebo obchodu.
- Předpoklad pro naplňování AML opatření
 - informace (komplexní, ověřené, včasné) a jejich vyhodnocení

AML opatření

Identifikace klientaKontrola klienta

princíp KYC

Riziko ML/FT**Rizikové faktory** (příloha č. 2 AMLZ)

odmítne se identifikovat, neposkytne potřebnou součinnost při kontrole, pochybnosti o pravdivosti informací

Znaky podezřelého obchodu

(§ 6 AMLZ)

odmítá se podrobit kontrole, prostředky, s nimiž klient nakládá neodpovídající rozsahu jeho činnosti

Neuskutečnění obchodu (§ 15)

Nástroj povinné osoby k řádnému naplnění principu KYC!
Klient má povinnost součinnosti (§ 8/11 a § 9/7)

Oznámení podezřelého obchodu (§ 18)

Podáno FAÚ (daň. poradci, auditoři, exekutoři prostř. příslušné komory)

Účel AML opatření

- Zabránit zneužívání finančního systému k legalizaci výnosů z trestné činnosti, financování terorismu a financování šíření zbraní hromadného ničení

- Vytvoření podmínek pro odhalování takového jednání → zajistit uchování stop po přesunech nebo přeměně majetku

Povinnost IDENTIFIKACE KLIENTA

1. Kdo?

Identifikuje se:

1. Klient
2. Osoba zastupující klienta

- Kdo je klient, pokud je služba poskytována skrze třetí stranu?

Vždy subjekt / osoba, jejíž daňové (účetní) záležitosti jsou předmětem poradenství, pomoci nebo materiální pomoci.

2. Kdy?

Rozlišovat zda jde o

- **Jednorázový obchod** – zde je finanční limit
- **Obchodní vztah** – bez limitu
- **Podezřelý obchod** – bez limitu

Povinnost IDENTIFIKACE KLIENTA

➤ Co je obchod dle § 4 odst. 1 AML zákona

OBCHOD = každé jednání povinné osoby jednající v tomto postavení s jinou osobou, pokud takové jednání směřuje k nakládání s majetkem této jiné osoby jednající v tomto postavení nebo k poskytnutí služby této jiné osobě.

➤ Co je obchodní vztah dle § 4 odst. 2 AML zákona

OBCHODNÍ VZTAH = smluvní vztah mezi povinnou osobou a jinou osobou, jehož účelem je nakládání s majetkem této jiné osoby nebo poskytování služeb této jiné osobě, jestliže je při vzniku smluvního vztahu zřejmé, že bude trvající nebo bude obsahovat opakující se plnění.

Účetní bude zpravidla v obchodním vztahu s klientem.

Povinnost IDENTIFIKACE KLIENTA

2. Kdy?

➤ Jednorázový obchod

Identifikace klienta **u jednorázového obchodu v hodnotě 1.000 EUR a více** (§ 7 odst. 1 AML zákona). **Nejpozději tehdy, kdy je zřejmé, že hodnota obchodu překročí tuto částku.**

➤ Vznik obchodního vztahu

Identifikace proběhne **vždy PŘED vznikem obchod. vztahu** (§ 7 odst. 2 AML zákona)

➤ Podezřelý obchod

Pozor! Vždy identifikovat klienta u podezřelého obchodu tj. bez ohledu na výši obchodu.

Hodnota obchodu – příklad ve vztahu k daňovému poradenství

Obchod či obchodní vztah - služby, zahrnující zastupování klienta, poradenství, ekonomické a daňové plánování, zpracování daňového přiznání jménem klienta, zpracování účetnictví jménem klienta, kontrolní činnosti apod.

Hodnotou obchodu NENÍ odměna daňového poradce (účetní) za poskytnutou službu

Hodnota obchodu = hodnota předmětu plnění

Např. majetek klienta, který je předmětem služby

Důvod tohoto výkladu: v konečném důsledku by to jinak znamenalo, že např. u banky by se za hodnotu obchodu nepovažovala transakce realizovaná na účtu klienta, ale inkasovaný poplatek za vedení účtu a poplatek za provedenou transakci.

Povinnost IDENTIFIKACE KLIENTA

3. Jak?

Způsob identifikace klienta - **POPRVÉ**

- **Fyzická identifikace - face to face** (§ 8 odst. 1, 2)
- **Distanční - ekvivalentní fyzické identifikaci** (§ 8a)
- **Distanční** (§ 11 odst. 7)
- **Alternativní - zprostředkovaná** (§ 10)
- **Alternativní - převzatá** (§ 11 odst. 1, 2)

Provedení záznamu a ověření údajů z průkazu totožnosti FO či pořízení jeho kopie. U PO/SF doklad o existenci získaný z důvěryhodného zdroje + identifikace jednající FO.

Klient má povinnost spolupracovat (§ 8 odst. 11 AML zákona).

NÁSLEDNÁ: ověření totožnosti vhodným způsobem (i bez fyzické přítomnosti) např. účetní a daň. poradce zná svého klienta na osobní bázi

Povinnost IDENTIFIKACE KLIENTA

4. Co je obsahem?

- **Identifikační údaje** stanovené v § 5 AML zákona + podkladové dokumenty

FO: jméno a příjmení, rodné číslo/datum narození, místo narození, pohlaví, pobyt a státní občanství

FOP: jako FO + obchodní firma, odlišující dodatek nebo další označení, místo podnikání, IČO

PO: obchodní firma / název včetně odlišujícího dodatku nebo dalšího označení, sídlo, identifikační nebo obdobné číslo

- u statutárních orgánů nebo jejich členů jednajících v daném obchodě jako u FO, u **nejednajících údaje ke zjištění a ověření totožnosti**

SF: označení a identifikační údaje jeho svěřenského správce v rozsahu viz. FO, PO

- **Záznam kontroly PEP + mezinárodní sankce**

Povinnost IDENTIFIKACE KLIENTA

5. V jakém rozsahu se identifikace klienta provádí?

Dle míry rizika se identifikace klienta provádí v rozsahu:

- Standardní identifikace (§ 8)
- Zúžená identifikace (§ 13)
- Zesílená identifikace (§ 9a)

Povinnost IDENTIFIKACE KLIENTA

- 1) **Identifikace PO** (§ 8 odst. 2 písm. b) AML zákona) – povinná osoba zaznamenaná a ověří identifikační údaje PO z důvěryhodného zdroje např. OR.
- 2) **Oprávnění FO jednat za PO** (§ 8 odst. 6 AML zákona) – povinná osoba ověří, zda a v jakém rozsahu je jednatel zástupce PO oprávněn za ni jednat (plná moc či OR).
- 3) **Identifikace klienta FO či jednatel FO** - zaznamenaná a ověří z průkazu totožnosti identifikační údaje + druh a číslo OP, vydávající stát/orgán, dobu platnosti + ověřit shodu s foto

Identifikace klienta - příklad

Příklad: nový klient X s.r.o., uzavírá smlouvu o poskytování služeb

Účetní vstupuje do obchodního vztahu s klientem PO.

- **Identifikace PO** (§ 8 odst. 2 písm. b) AML zákona) – povinná osoba zaznamenaná a ověří identifikační údaje PO z důvěryhodného zdroje např. OR.
- **Identifikace FO jednatel za klienta tváří v tvář** (§ 8 odst. 1, 2 písm.a))
- **Oprávnění FO jednat za PO** (§ 8 odst. 6 AML zákona) – povinná osoba ověří, zda a v jakém rozsahu je jednatel zástupce PO oprávněn za ni jednat (plná moc či OR).
- **Zjištění a zaznamenání, zda klient, FO jednatel za klienta a skutečný majitel klienta (pokud je v daný okamžik povinné osobě znám) není politicky exponovanou osobou (PEP) nebo osobou, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce.**
- **Zjištění a zaznamenání, zda jiná osoba ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta (pokud je v daný okamžik) povinné osobě známa, není osobou, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce.**

Jestliže povinná osoba má podezření, že klient nejedná svým jménem nebo že zastírá, že jedná za třetí osobu, vyzve klienta, aby doložil oprávnění podle § 8 odst. 6.

Identifikace klienta

Příklad: Změna osoby jednatel za klienta

Účetní uzavře smlouvu s klientem PO, která je zastoupena statutárním orgánem X, na poskytování služeb vedení účetnictví. Za několik let dojde ke změně statutárního orgánu X (se kterým účetní uzavíral smlouvu) a nyní má klient statutární orgán Y.

Otázka: Je povinnost v rámci kontroly identifikačních údajů nebo dle § 8 odst. 4 AML zákona provést identifikaci nového statutárního orgánu, i když s ním neuzavírá DP žádnou smlouvu?
ANO

DP s klientem jedná prostřednictvím statutárního orgánu, povinnost nejen identifikovat tuto osobu a aktualizovat údaje, ale též potřeba prověřit, zda není PEP či osoba vůči které jsou uplatňované mezinárodní sankce.

59

Zjednodušená identifikace a kontrola klienta (§ 13)

- Při kumulativním splnění zákonných podmínek (nižší riziko ML/FT ve vztahu ke klientovi, **obchodnímu vztahu, obchodu a produktu**), pokud:
 1. Nižší rizikovitost odůvodněna v hodnocení rizik dle § 21a (povinná osoba)
 2. NRA ČR je neoznačuje jako rizikové
 3. Nejsou naplněny podmínky pro zesílenou identifikaci a kontrolu
- Nelze použít
 - při **pochybnostech** o splnění podmínek pro provedení
 - u **PEP**
 - u **vysoce rizikových třetích zemí**
- Zjednodušená identifikace **neznamená snížení zjišťování rozsahu identifikačních údajů**, ale spočívá ve zjednodušeném postupu jejich zjištění a ověření.

Zjednodušená identifikace a kontrola klienta (§ 13)

- Provádění:
- 1. **Ověřit a zaznamenat splnění zákonných podmínek**
- 2. **Vhodným způsobem zjistit a zaznamenat**
 - ✓ identifikační údaje **klienta a osoby jednající za něj**
 - ✓ údaje k ověření **BO** včetně postupu zjišťování
 - ✓ postup podle § 8/8: u klienta, osoby jednající za něj či BO, zda není PEP nebo osoba, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce
 - ✓ postup podle § 8/8: u jiné osoby ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta, pokud je povinné osobě známa, zda není osobou podléhající mezinárodním sankcím
- 3. **Další úkony v rámci identifikace a kontroly klienta v rozsahu potřebném k účinnému řízení rizik ML/FT**

Zprostředkovaná identifikace (§ 10)

Na žádost klienta nebo povinné osoby – 1. identifikace dle § 8/1 AML zákona

- Provádí **notář** nebo **kontaktní místo veřejné správy** (CzechPOINT)
- Sepsána **veřejná listina** (kdo, pro kterou povinnou osobu a pro jaký účel, identifikační údaje klienta, místo a datum sepsání listiny, podpis toho, kdo provedl identifikaci, otisk úředního razítka, pořadové číslo evidence listin o identifikaci)
- + **přílohy** (kopie identifikačních dokladů, kopie žádosti, originál plné moci nebo její ověřená kopie)
- **Doručení:** klient zajistí doručení povinné osobě. **Na žádost klienta zajistí notář / kontaktní místo veřejné správy doručení veřejné listiny včetně přílohy povinné osobě do její datové schránky.**
- Lze i ze zahraničí (notář)

Převzetí identifikace (§ 11)

Institut spočívá v přebírání identifikace, kterou provedla svým jménem a na svůj účet a primárně pro své vlastní účely povinná osoba, od níž je identifikace přebírána.

- **Všechny povinné osoby** mohou převzít identifikaci **od úvěrové nebo finanční instituce** (včetně zahraniční, ale vyloučeny směnárny a platební služby vč. poštovních), pokud byly **úkony spojené s identifikací provedeny v souvislosti SE VZNIKEM OBCHODNÍHO VZTAHU**.
- Smluvně zajištěno poskytnutí informací (včetně kopií dokladů)

Převzetí identifikace (§ 11)

- **Povinné osoby auditoři, daňoví poradci, účetní, právnické profese:** možnost převzít **od zahraniční povinné osoby stejného typu** (rovnocenná AML regulace)
- **Přebírání identifikace od třetí osoby - všechny povinné osoby** mohou převzít identifikaci **od osoby, která za povinnou osobu jedná, je vázána jejími vnitřními předpisy a povinná osoba nese odpovědnost za škodu** (11 odst. 5).

Podmínky pro přebírající povinnou osobou

- Identifikaci převzít pouze od takové povinné osoby, která ji skutečně provedla, a to postupem podle § 8 nebo podle § 8a – tzn. nelze řetězit přebírání již převzaté identifikace.
- Převzetí informací **před vznikem obchodního vztahu a před uskutečněním obchodu**.
- **Podkladové dokumenty** poskytnuty **na vyžádání**, a to bez zbytečného odkladu tj. do jednoho týdne. *Doporučení: vždy si je vyžádat spolu s přebíranými informacemi.*
- **Za provedení úkonů** spojených s přebíranou identifikací **odpovídá přebírající povinná osoba**, jako by je provedla sama!
- **Nelze převzít informace**, vzniká-li **pochybnost o správnosti nebo úplnosti těchto informací**.
- Přebírající povinná osoba by si měla být vždy jistá, že má **komplexní a aktuální informace ke klientovi**

Nedostatky při IDENTIFIKACI KLIENTA

1. **Převzetí identifikace** (§ 11 odst. 1 AML zákona)
2. **Klient nebo osoba jednající za klienta není zidentifikována řádně a včas** (§ 5, § 7, § 8)
3. **Není provedena zesílená identifikace a kontrola klienta, přestože to vyplývá z AML zákona nebo to má povinná osoba stanoveno ve svém SVZ**

Převzetí identifikace a kontroly klienta (§ 11)

Případ z praxe:

Špatně převzatá identifikace klienta způsobila, že bylo s přebírající povinnou osobou zahájeno správní řízení o spáchání přestupku dle § 44 (**Nesplnění povinností při identifikaci a kontrole klienta**) odst. 1 písm. a) AML zákona, jelikož nesplnila řádně identifikaci klienta.

Důvod: Došlo k převzetí nesprávně zaznamenaných identifikačních údajů od předávající úvěrové instituce, a to konkrétně státní příslušnosti FO (namísto Ruská federace převzato ČR). Povinná osoba nemohla účinně řídit ML/FT rizika, jelikož považovala klienta za tuzemskou FO namísto zahraniční. Z její strany nedošlo k ověření přebíraných informací, které by nesrovnalost odhalilo, tudíž její argument, že informace přebírala v dobré víře v řízení neobstojí. Uplatní se pravidlo stanovené v § 11/4 AML zákona, že **za provedení úkonů spojených s přebíranou identifikací a kontrolou klienta odpovídá povinná osoba, jako by je provedla sama.**

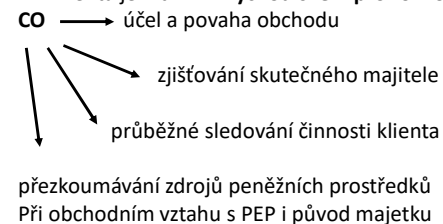
Kontrola klienta

Co je kontrola klienta (Customer due diligence - CDD)? **Princip poznej svého klienta (KYC)**

1. Kdo? Co?

Kontrola klienta se vztahuje jak na klienta, tak i na informace o obchodu.

Důležitá pro **princip KYC** a naplnění smyslu a účelu AML zákona. Je třeba získat a vyhodnotit informace a dokumenty pro účely řízení ML/FT rizik, přičemž kontrola klienta je **hlavním východiskem pro rozhodování o podání OPO**.

Klient má povinnost spolupracovat!

Povinnost stanovuje § 9 odst. 7 AML zákona.

Při nespůlupráci aplikace § 15 AML zákona

Kontrola klienta

2. Kdy? Rozlišovat

➤ **Jednorázový obchod**

Zde se provádí kontrola PŘED provedením obchodu, pokud je hodnota obchodu 15.000 EUR a více.

➤ **Vznik obchodního vztahu**

Kontrola klienta je kontinuální tzn. při vzniku a v průběhu obchodního vztahu

➤ **Pozor! VŽDY u**

- obchodu s PEP
- obchodu s osobou usazenou ve vysoce rizikové třetí zemi
- podezřelého obchodu

Kontrola klienta

3. Co je obsahem?

Kontrola klienta zahrnuje **úkony stanovené v § 9 odst. 2 AML zákona** – informace nejen zjistit, ale též vyhodnotit včetně souvisejících dokumentů

- ➔ účel a povaha obchodu, obchodního vztahu
- ➔ informace o povaze podnikání klienta (porozumět podnikání)
- ➔ u klienta PO, SF totožnost skutečného majitele (PEP x ZPMS)
- ➔ vlastnickou a řídicí strukturu u klienta PO a SF (PEP x ZPMS)
- ➔ původ fin. prostředků nebo majetku, jehož se obchod týká

POZOR na čestná prohlášení

Povinnost KONTROLY KLIENTA

V jakém rozsahu?

Dle míry rizika se kontrola klienta stejně jako jeho identifikace může provádět v tomto rozsahu:

- Standardní kontrola klienta (§ 9)
- Zúžená kontrola klienta (§ 13)
- Zesílená kontrola klienta (§ 9a)

Povinná osoba musí být schopna dozorčímu orgánu odůvodnit rozsah kontroly klienta.

Zesílená identifikace a kontrola klienta (§ 9a)

- **Fakultativně:** Povinná osoba provádí zesílenou identifikaci a kontrolu klienta v případě, že na základě hodnocení rizik představuje **klient, obchod nebo obchodní vztah zvýšené riziko ML/FT**.
- **Obligatořně:**
 - a) při vzniku a v průběhu obchodního vztahu s osobou usazenou ve vysoce rizikové třetí zemi,
 - b) před uskutečněním obchodu souvisejícího s vysoce rizikovou třetí zemí
 - c) před uskutečněním obchodu nebo při uzavírání obchodního vztahu s PEP

Zesílená identifikace a kontrola klienta (§ 9a)

- Povinná osoba uplatňuje stanovená opatření **v rozsahu potřebném k účinnému řízení zjištěného rizika**
- Např.
 - získá další dokumenty nebo informace o BO, zamýšlené povaze obchodního vztahu a zdroji peněžních prostředků a jiného majetku klienta a BO,
 - ověří získané dokumenty nebo informace z více důvěryhodných zdrojů,
 - získá souhlas člena svého statutárního orgánu nebo osoby jím pověřené k řízení v oblasti AML/CFT k uzavření obchodního vztahu nebo k jeho pokračování,
 - provádí jiná opatření s ohledem na povahu povinné osoby, její činnosti a vlastní hodnocení rizik.

Nedostatky při plnění povinnosti KONTROLY KLIENTA

- **Rozsah kontroly klienta neodpovídá situaci**
Nedostatečné rozlišování standardní a zesílené kontroly klienta
- **Klientem vyplněný AML dotazník (KYC)**
Nedostatečné vyhodnocování a ověřování uvedených informací
- **Opomíjení rizikovosti využívání hotovosti**
Klient disponuje hotovostí (vklady na účet či přímé hotovostní platby)

Neuskutečnění obchodu (§ 15)

Povinná osoba **odmítne uskutečnění obchodu** nebo **navázání obchodního vztahu** anebo **ukončí obchodní vztah** v případě, že je dána povinnost identifikace nebo kontroly klienta a

- a) Klient se
 1. odmítne podrobit identifikaci
 2. odmítne doložit oprávnění podle § 8/6 nebo § 11/7 (oprávnění jednat),
 3. neposkytne potřebnou součinnost při kontrole,
- b) z jiného důvodu nelze provést identifikaci anebo kontrolu klienta, nebo
- c) pochybnosti o pravdivosti informací poskytnutých klientem nebo o pravosti předložených dokladů.

Neuskutečnění obchodu (§ 15)

Povinná osoba **neuskuteční obchod s PEP**, a to ani v rámci obchodního vztahu, pokud jí

- **není znám původ peněžních prostředků**
- **nebo jiného majetku užitého v obchodu.**

Podezřelý obchod

Podezřelý obchod (§ 6 AML zákona)

Praní peněz - obchod provedený za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o praní špinavých peněz, anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat.

Financování terorismu - v obchodu užitě prostředky jsou určeny k financování terorismu, nebo že obchod jinak souvisí nebo je spojen s financováním terorismu, anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat.

Znaky podezřelého obchodu:

1. v AML zákoně

- fakultativní – povinná osoba musí vyhodnotit podezřelost obchodu
- obligatorní – **vždy podezřelý obchod**

2. v hodnocení rizik ML/FT

(stanovuje si povinná osoba dle povahy své činnosti, klientského portfolia, ... např. úhrada je z účtu, jehož majitelem není klient, hotovost, zahraniční prvky)

Podezřelý obchod - fakultativní

= obchod uskutečněný **za okolností vyvolávajících podezření** ze snahy o praní špinavých peněz nebo podezření, že v obchodu užitě prostředky jsou určeny k FT, nebo že obchod jinak souvisí nebo je spojen s FT, **anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat**, zejména pokud

- ❖ Klient provádí složité nebo neobvykle objemné obchody
- ❖ Prostředky, s nimiž klient nakládá, zjevně neodpovídají povaze nebo rozsahu jeho podnikatelské činnosti či majetkovým poměrům
- ❖ Klientem či BO je osoba ze státu, který nedostatečně nebo vůbec neuplatňuje opatření proti ML/FT
- ❖ Klient se odmítá uvést identifikační údaje osoby, za kterou jedná nebo se odmítá podrobit kontrole klienta
- ❖ Pochybnosti o pravdivosti získaných informací,

Podezřelý obchod - obligatorní

Podezřelým je obchod vždy, pokud

a) klientem, **osobou ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta, skutečným majitelem klienta, osobou jednající za klienta nebo osobou, která se jinak podílí na obchodu a je povinné osobě známa**, je osoba, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce podle ZPMS

b) **předmětem obchodu** je nebo má být zboží nebo služby, vůči nimž ČR uplatňuje sankce podle ZPMS

Podezřelý obchod

Detekce podezřelého obchodu:

1. **Vždy povinnost provést identifikaci klienta bez ohledu na limit (§7/1)**
2. **Povinnost jeho oznámení (§ 18) + případné neprovedení obchodu (§ 15) či odklad splnění příkazu klienta (§ 20)**
3. **Povinnost mlčenlivosti (§ 38)**

Oznámení BEZ ZBYTEČNÉ ODKLADU!

Oznamovací povinnost dle § 18 AML zákona

Vždy se oznamuje podezřelý obchod FAÚ

Bez zbytečného odkladu a vyžadují-li to okolnosti „Nebezpečí z prodlení – ihned!
„neprodleně po jeho zjištění“.

Oznamuje se i POKUS

OPO obsahuje údaje stanovené v § 18/2 (Metodický pokyn FAÚ)

- ✓ identifikační údaje oznámeného
- ✓ popis podstatných okolností obchodu + příslušné dokumenty
- ✓ informace o odložení obchodu
- ✓ kontaktní osoba

Povinnost mlčenlivosti (§ 38 AML zákona)

Mlčenlivost o skutečnostech, týkajících se oznámení a šetření podezřelého obchodu, úkonů učiněných FAÚ nebo plnění informační povinnosti vůči FAÚ.

Pozor! OPO není trestním oznámením. V případě, že je podezření na ML/FT rozptýleno, šetření se ukončuje.

Oznámení podezřelého obchodu - účetní

Rok	Počet OPO celkem	OPO účetní
2020	4 860	1
2021	5 693	0
2022	6 145	2
2023 (01-08)	4 821	6

Oznámení podezřelého obchodu - účetní

Jak je sektor účetních velký?

Rok 2008 – 14 tis.

Rok 2019 – 83 tis.

Oznámení podezřelého obchodu (§ 18 AML zákona)

- **Metodický pokyn č. 4** – o podání oznámení podezřelého obchodu
- Vždy se podává FAÚ
- **Bez zbytečného odkladu**
- Distribuce: Jednou z elektronických cest je elektronický formulář k zaslání oznámení podezřelého obchodu, který je na webových stránkách FAÚ. Učinit oznámení je možné také prostřednictvím doporučeného dopisu, zasláním do datové schránky FAÚ, osobním předáním písemného oznámení v úřadu FAÚ.
- **POZOR!** Z důvodu ochrany informací, které podléhají mlčenlivosti (§ 38 AML zákona) nelze oznámení o podezřelém obchodu zasílat emailem.

Neoznámení podezřelého obchodu

Postih povinné osoby v případě naplnění skutkové podstaty přestupku dle § 46 AML zákona – Nesplnění oznamovací povinnosti:

„Povinná osoba se dopustí přestupku tím, že neoznámí Úřadu podezřelý obchod podle § 18 odst. 1“

Za přestupek lze uložit pokutu do 5 000 000 Kč.

Praxe:

1) Neoznámení podezřelého obchodu vůbec

2) Defenzivní oznamování podezřelého obchodu, tzn. není oznámeno včas, ale např. až poté, co povinná osoba zjistí, že je na klienta podáno trestní oznámení spojené s práním peněz

Uchovávání údajů - § 16

Uchovávají se informace

- související s identifikací + kopie dokladů
- údaj kdo a kdy provedl první identifikaci klienta
- informace a kopie dokumentů získaných při kontrole klienta
- záznamy o postupu při posouzení a stanovení rizikového profilu klienta, posouzení skutečností souvisejících s podáním OPO

Lhůty:

- 10 let po uskutečnění obchodu
- 10 let od ukončení obchodního vztahu s klientem

85

Uchovávání údajů - § 16

- způsob uložení není předepsán
- uložení u povinné osoby (možnost outsourcingu)
- spolupráce při uchovávání (§ 17)

Jestliže se na konkrétním obchodu s tímž klientem podílí více povinných osob, mohou být údaje podle § 16 uchovávány pouze u některé z nich za předpokladu, že ostatní zúčastněné povinné osoby mají zajištěno poskytování potřebných informací včetně kopií příslušných dokladů bez zbytečného odkladu.

86

Přestupky – AML povinnosti ve vztahu ke klientovi

Typ povinnosti	AML zákona	Přestupek a max. výše peněžité sankce
Povinnost identifikace	§ 7	§ 44 odst. 1 písm. a) *
Provádění identifikace	§ 8	Zákl. skutková podstata až 10 mil. Kč Kvalifikovaná až 130 mil. Kč
Kontrola klienta	§ 9	§ 44 odst. 1 písm. b) *
Zesílená identifikace a kontrola klienta	§ 9a	Zákl. skutková podstata až 10 mil. Kč Kvalifikovaná až 130 mil. Kč
Povinnost neuskutečnění obchodu	§ 15	§ 44 odst. 1 písm. c) *
		Zákl. skutková podstata až 10 mil. Kč Kvalifikovaná až 130 mil. Kč
Povinnost postupu při zjištění nesrovnalosti	§ 15a	§ 44a Až 1 mil. Kč
Povinnost oznámit podezřelý obchod	§ 18	§ 46 odst. 1* Zákl. skutková podstata až 5 mil. Kč Kvalifikovaná až 130 mil. Kč
Povinnost odkladu splnění příkazu klienta	§ 20	§ 47* Zákl. skutková podstata až 10 mil. Kč Kvalifikovaná až 130 mil. Kč

„*“ je možné uložit tresty zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Přestupky – Obecné AML povinnosti

Typ povinnosti	AML zákon	Přestupek v AML zákoně a max. výše peněžité sankce
Povinnost uchovávání údajů a kopií dokladů	§ 16	§ 44 odst. 1 písm. d) Zákl. skutková podstata až 10 mil. Kč Kvalifikovaná až 130 mil. Kč
Povinnost určit pověřenou osobu	§ 22a	§ 48 odst. 5 Pokuta až do 1 mil. Kč
Povinnost proškolení zaměstnanců	§ 23	§ 48 odst. 6* Pokuta až do 5 mil. Kč Kvalifikovaná až 130 mil. Kč

„*“ je možné uložit tresty zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Přestupky (§ 43 a násl.)

- Výrazné **zvýšení** horní hranice u peněžitých sankcí
- Nově AML zákon výslovně umožní vedle postihu právnické osoby postihnout přímo i ty FO, které způsobily, že se povinná osoba dopustila přestupku (§ 50a)
- **Opakované spáchání přestupku** – spáchání přestupku pachatelem během 12 měsíců od nabytí PM rozhodnutí o stejném přestupku, z něhož byl obviněný uznán vinným (§ 51)
- Uveřejnění výrokové části rozhodnutí o přestupku způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 53)

Připravovaná národní legislativa

Novela AML zákona

☐ 2022 – plánovaná účinnost jaro 2024

Změny (mimo jiné):

- Nové povinné osoby (výstup z NRA)
- § 5 odst. 1 – rozšíření o číslo a druh průkazu totožnosti, dobu jeho platnosti a orgán, který průkaz vydal
- § 9b – neprovedení kontroly klienta
- Rozšíření § 35 o odst. 13 (nápravná opatření) - nový nástroj FAÚ.

Připravovaná národní legislativa

Novela AML zákona

☐ 2023 – účinnost od 30. 12. 2024

- Adaptace evropského sekundárního práva
- Povinnost poskytovat FAÚ informaci nezbytnou pro výkon správního dozoru
- Prodloužení promlčecí doby u AML přestupků

Doporučení

- 1) Nebojte se konzultovat konkrétní případy a postupy dle AML zákona s FAÚ
- 2) Oznamte podezřelý obchod FAÚ včas a přiložte všechny související dokumenty
- 3) Jak poznáte podezřelý obchod?
Při vaší činnosti se u konkrétního klienta aktivuje podezření na ML/TF. Je zde vazba na stanovená rizika ML/TF pro sektor obchodu s nemovitostmi a konkrétní rizika spojená s vaší činností („**něco vybočuje**“)
- 4) Informace k ML/TF a příslušné metodické pokyny naleznete na webových stránkách FAÚ

<https://gov.fau.cz>

Děkuji za pozornost

email: magdalena.plevova@fau.mfcr.cz

